

Juksemaker pipelort?

Riks- og fylkespolitikere vedtar lett visjoner, men tar det ikke så nøye når de skal beslutte noe konkret.

leder side 2

Ørenslud og bilde

På seniorkino i Bergen skrur de ned støyplogen.

side 7

Mørketid

Når høsten kommer og folk trekker innendørs blir det ro til å tenke.

side 7

Dumme pakker

De verste leketøypistolene er fjernet fra butikkhyllene, men det finnes nok av leker som kan gi hørselsskader.

side 8

Støyfri dag – neste år

I 2003 blir det norsk og internasjonal Støyfri Dag 30. april. Er det natta før første mai som nå skal erobres for «Noise awareness»-saken? På tide å begynne å tenke på det...

Fjell uten flystøy, takk

Velopplagt konferanse om Fjellenes år. Mye støysak og understrekning av hvor viktig det er å bevare stillheten for at fjellet skal forbli alternativ til by- og bygdemiljøstress.

Side 3

Støysak til kommunene

Gunnar Brattheim & Co. (bildet) i SFT fikk fullt hus og

super snittkarakter

for region av

Nasjonal støykon-

feranse 2002.

Men deltakerne

etterspør mer

konkret og eksempelrettet informasjon om å forvalte

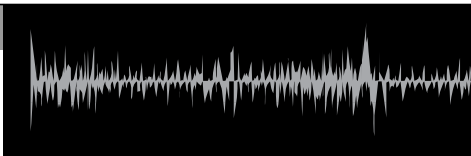
støysaker i kommunesektoren. Støyforeningen tok

hansken, arrangerte kommuneseminar under konferan-

sen, og har nå kurs for kommunene på beddingen.

Side 4-5

Av sporet

Grenseverdiforskriften Stortinget vedtok i 1997 skulle gi avbøting og kompensasjon for støy langs vei og bane innen 2005. «Ventilsaken» som kom på bordet under Nasjonal støykonferanse ga et hint. Støynivå i berørte boliger skal heretter beregnes med godt tilskrudde lufteventiler, noe som kan spare staten for hundretalls millioner. Statsbudsjettforslaget fra Samferdselsdepartementet bekrefter at «Jernbaneverket ikke har satt av midler til støyskjermingstiltak innenfor 2003-budsjettet, slik at støykravene etter Grenseverdiforskriften ikke kan oppfylles innen fristens utløp».

Hvaforno!!! Vedtar Stortinget dette, er politikerne uten grunn i fullt firsprang bort fra løftene de ga støyplagede for få år siden. Prisen for Grenseverdiforskriften er ikke vesentlig endret.

Og enda en gang: Til tross for at det er vedtatt en miljøvisjon med vekt på kollektivtransport for samarbeidet om samferdsel på Østlandet, går fylkespolitikkerne i Fylkesdelsplanen for transportkorridoren Gardermoen-Mjøsbyene inn for å bygge ut fire felts motorvei. Mer motorvei betyr flere biler, høyere fart og mer støy. Vedtaket er stikk i strid med miljøvisjonen de samme politikerne har vedtatt tidligere.

Enda verre, siden de neppe får angrefrist. Lokale byggearbeider i innfarten til Oslo gjør at f.eks. Gjøvikbanen neppe får full tospors mulighet igjen. Muligheten er der nå. Det KAN være begynnelsen på slutten for Gjøvikbanen, og dermed start på enda mer biltrafikk.

Kan vi ha tillit til noen som så lett vint løper fra hva de tidligere har lovt? Miljøansvaret er sporløst borte både i riks- og lokalpolitikk for tida.

«Jukse-maker pipelort, tar igjen og gir bort...».

AV ØYSTEIN HAGEN

Øystein Hagen er redaktør for Norsk forening mot støys nyhetsbrev Støymåler'n

Folk mot støy

TORHILD WESSEL HOLST

– Min ambisjon er å få gjort noe med støyarbeidet i kommunene, sa Torhild Wessel Holst da hun takket for tilliten som nyvalgt styremedlem i Norsk forening mot støy i vår.

Til daglig jobber hun ved det interkommunale næringsmiddeltilsynet i Moss. Nå er miljøingeniøren i full gang med å bygge opp et kurstilbud for kommuneansatte som kommer i berøring med støysaker. I første omgang planlegges et dagseminar i Tønsberg for kommunene i Vestfold.

På Nasjonal støykonferanse på Gardermoen i september ble det lagt fram nye tall for hvor mange her i landet som er plaget av støy. 1,7 millioner mennesker i Norge har mer enn 55 dB lyd utenfor boligen sin, viser tall fra Statistisk sentralbyrå. Folk får ødelagt nattesøvnen og får dårligere helse og livskvalitet på grunn av støy.

– Slik vil vi ikke ha det, slo statssekretær André Støylen i Miljøverndepartementet fast. Han understreket at det nasjonale støymålet – som innebærer at støyplagen skal reduseres med 25 prosent innen 2010 – står fast.

Støy på planen

Blant deltakerne på Nasjonal Støykonferanse deltok også nærmere førti representanter fra Kommune-Norge. Torhild Wessel Holst var blant dem. Hun merket seg spesielt Støylens uttalelse om at kommunene har en viktig rolle å spille for å bidra til at det nasjonale støymålet blir oppfylt. Støylen viste til at Plan- og bygningsloven er et nyttig redskap for å ivareta støyhensyn i kommunale planprosesser. Kommunehelsetjenesteloven og den nye forskriften for miljørettet helsevern som er på trappene er andre regelverktøy kommunene har til rådighet.

– Tilbakemeldingen fra kommunedeltakerne på Nasjonal støykonferanse er at konferansen ga mye nyttig informasjon, men lite å ta fatt i. De vil ha kurs som er rettet inn mot kommunenes behov, og særlig konkrete eksempler på hvordan støy kan inkluderes i planarbeidet. Fokus på hvordan helsepager som oppstår som følge av støy kan angripes er også etterspurt, sier Wessel Holst.

Støyforeningens støykurs prøver å etterkomme slike ønsker. Antagelig blir det støyfaringer fra Åmot og Moss som fokuseres. Kommunene vil bli oppfordret til å bidra med egne eksempler

– Vi tar imot saker som fikk lykkelig utfall og vanskelige støysaker det tar tid å få løst. Slik håper vi å til å bygge støyfaglige nettverk mellom kommunene, sier Torhild Wessel Holst.

NYHETSBREV FOR NORSK FORENING MOT STØY

Adresse: Storgt. 23 C, 0184 Oslo

Telefon: 22 42 25 38

E-post: post@stoyforeningen.no

www: stoyforeningen.no

Red./adm.: Torleif Johnsen, Anne-Marie Astad, Øystein Hagen

Fritt og stille

Fjellet pyntet til høst. Gode allierte inviterte til Fjellkonferansen 2002 på Beitostølen. En spiss på Fjellenes år, og en påminning om hvor viktig det er å bevare fjellro som alternativ til støy, stress og støv i by og bygd.

Bygda Beitostølen er egentlig ikke så mye å skryte av før snøen legger seg. Skiheiser, hytter og hoteller gir inntrykk av et hastig etablert Klondyke for turistnæringa. Planene næringsdrivende i bygda har om å grave ut fjellgarasje for hundrevis av biler som kommer med masseinnrykket i påsken, reiser skepsis. Du skal likevel ikke klatre lenge langs operasjonsarrangerte skiheisene ser ut som før du er i fred – på fjellet.

Fjellet skal brukes. Minst like viktig som å bekjempe støy, stress og støv der folk bor er det å bevare alternativer der vi kan hente oss inn igjen.

Direktoratet for naturforvaltning (DN) arrangerte konferansen, i samarbeid med Turistforeningen, FRI-FO, Statsskog, Norges Vel og flere andre. Johan Bruns fotoutstilling, som åpnet på Oslo S på Støyfri Dag, pyntet konferansesalen.

Ro er viktigst

Det er ikke bare byer og tettsteder som plages av støy. Motorisert ferdsel i utmark, overflygninger og andre stressfaktorer er en trussel mot stillheten vi søker i naturen. Direktør Ola Skauge i naturbruksavdelingen i DN nevnte stillheten som et hovedargument da han understreket hvordan verdier, bruk og forvaltning av naturen kan ivaretas innen en bærekraftig fjellforvaltning. Han la fram tallfakta fra intervjuer med 1200 trøndere.

Undersøkelsen dokumenterer at folk flest ivrer for å slippe motordur og støy. Villrein og fjellrev er truede arter som også trenger fravær av menneskeskapt plage for å overleve, viste forskningsarbeidet forskerne Christian Nellemann og Nina Eide fra NINA la fram.

I intervjuundersøkelsen rangerte intervjuobjektene hvilke områder det var viktigst å være fri for støy og motordur i:

- nasjonalparker,
- uberørte fjellområder
- uberørte skogsområder

- utfartsområder i skog og fjell
  - ved sjø, hav og vassdrag
  - i marka nær tettsted
- og i nære turområder – i prioritert rekkefølge.

Toleransen for støy i naturen øker altså jo nærmere urbane områder vi kommer.

Fri oss fra jagerflyene

Jagerfly-overflygninger over nasjonalparker og uberørte fjellområder er en absolutt versting. På en skala fra 1 til 7 vurderte trønderne det som viktigst å slippe støy fra

- Militært jagerfly
- Veitrafikk-støy
- snøscooter
- helikopteroverflyging
- småfly
- traktor
- motorbåt og rutefly – i den rekkefølgen.

Tallene er fra 1999, intervjuene gjennomført av Østlandsforskning. Siden den gang har støybelastningen fra slike kilder økt.

Fjellkonferansen 2002 hadde et mangfoldig knippe deltakere, noen fra fjellkommuner som ønsket fritak fra de aller strengeste støybegrensningene på snøscootertrafikken. Ønsket er nok å støtte fjellbygdene næringsmessig, ved å gi turismen friere tøyler. Men fjellbygdene forvalter ressurser som eies av fler enn de som bor i fjellbygdene. Mange nordmenn setter pris på fjellet som landets mest dyrebare ressurs. I europeisk sammenheng er stillhet også det dyreste gode. Og en ressurs som kan vise seg særdeles lønnsom for land og bygder, om vi klarer å bevare den.

FJELL OG RO:

En ressurs vi må ta vare på ved å sperre ute støy, argumenterer dir. Ola Skauge i Direktoratet for naturforvaltning.

Kommunenene kan ikke støysaker

To trekk som avdekker uvitenhet om støysaker i kommunal forvaltning: Rådmenn og etatsledere i kommunesektoren ser kommunehelse-tjenesten som den mest sentrale aktør i støysaker. Og kommunene tar ikke opp støysakerne før innbyggerne klager.

Når støy blir helseskade eller klagesak, er det ofte for sent å gjøre noe. Det er neppe vondt ment, men likevel et faktum at slik kommunene prioriterer støysaker blir tiltakene massivt ineffektive.

På defensiven

Spørreundersøkelsen som Norsk forening mot støy gjennomførte i 2000, og som TØI senere analyserte, viste at kommunene ofte kom for sent og for defensivt inne i lokale støysaker. Når kommunene venter til støy er blitt et helseproblem, eller ikke gjør noe før innbyggerne klager, gir det et ineffektivt, dyrt og dårlig arbeid mot støy – selv om viljen er den beste. Støyplager bekjempes best gjennom samordnet planlegging for utbygging i kommunen. Det er et politisk ansvar, og bør legges tilrette i fagetater som utfører oppgaven.

Nestbest støybekjempelse skjer ved tekniske systemtiltak som innebærer skjerming av støykilder, avbøting av boliger og institusjonsbygg som utsettes for støyplage og sanksjoner mot de som bryter reglene. Kommunelegen skal påtale brudd på kommunehelsestjenesteloven. Som regel er det tekniske etater i kommunen, eller eksterne konsulenter rådhuset leier inn, som gjør den praktiske jobben.

Trøste og bære

Når støysaker når fram til helsevern-etatene er det fordi de allerede har utløst et helseproblem, eller innbyggerne har blitt så forbannet at de har klaget til kommunen. De sentrale lovverktøyene kommunesektoren har til rådighet mot støy er Plan- og bygningsloven, Kommunehelsestjeneste-loven og – når de sentrale forskriftene kommer – den nye, statlige forskriften for miljørettet helsevern i kommunene. Lov og forskrifter har ikke tilbakevirkende kraft. Er støy etablert som problem, er mulighetene for kommunene til å gjøre noe ofte begrenset. Om kommunene ikke benytter anledningen FØR støyplagen har satt seg, er det lite annet å gjøre enn å trøste støy-offrene og bære over med støyforurensene.

– De som jobber med støyproblemer i kommunene har dette som deltidsoppgave. De er ikke utdannet for oppgaven. Og de har sjelden innflytelse på de nivåene de trenger for å bevirke en forandring, sier Eyolf Osmundsen.

KOMMUNALE STØYSAKER: Både Moss (ved Torhild Wessel Holst tv) og Åmot kommune (Hilde Lindboe og Finn Nygård) har store støysaker til behandling, og vil ventelig presentere disse også på Støyforeningens kommunekurs.

Osmundsen har praksis fra forvaltning av støysaker i Oslo kommune, og er med cand. scient.-grad fra Universitetet også faglig beredt til å takle støy. Personer med slik kompetanse kan telles på en hånd i Norge.

Statlige regelutstederne har som regel liten kjennskap til hvordan kommunesektoren arbeider. Repetisjon av at det er kommunene som har ansvaret er til liten hjelp når det er kompetanse, ressurser og rammevilkår som mangler for å få gjort noe.

Overingeniør Finn Johnsen hos Fylkeslegen i Vestfold bekrefter at kompetanse og engasjement for støysaker er så ymse. Mange kommuneleger er rekruttert fra utlandet, og mangler ofte samfunnsmedisinsk engasjement. I noen kommuner og regioner har andre etater kommet inn på støyarenaen. Næringsmiddeltilsynet gjør en viktig innsats i mange kommuner.

Johnsen og Osmundsen er to av dem som er med på å utvikle tilbudet om kurs til kommunene fra Støyforeningen. Støysak i praksis kan komme fra Åmot og Moss, begge kommuner med store støysaker på bordet. Kurset gjennomføres først for kommuner i Vestfold, men er erfaringene gode utvides tilbudet.

Forbilder ønskes

– Gi oss konkrete eksempler på saker i kommunesektoren der støy går som en rød tråd gjennom saksbehandlingen, fra plan til iverksetting.

Ønsket er ytret mange ganger, senest fra flere hold under Nasjonal Støykonferanse på Gardermoen.

I Oppegård kommune underskriver Arild Øien, «riktig» plassert i planavdelingen, på dette ønsket. Oppegård bruker Oslos lokale støyforskrift som forbilde der de ikke har andre holdepunkter.

– Kommunene kommer ofte sent inn i prosessen, og glipper de praktiske løsningene fordi vi ikke vet hvordan vi konkret skal ta fatt i sakene. Kurs og eksempelsamlinger som viser hvordan andre har løst sakene vil være til stor nytte for alle, sier han.

Og det gjelder særlig i sammenheng med kommunal planlegging.

Klagesakene kommer gjerne etterhvert som mediene griper fatt i støyproblemer. Gjengangere er klager på støy fra jernbanen, veitrafikkstøy, skytebaner og industribråk. En nyetablert versting er treningsstudioer som etableres i boligstrøk.

Med unntak for treningsstudioene er det de samme støykilder som blir framhevet i Støyforeningens undersøkelser fra 2000, og fra andre undersøkelser som bl.a. TØI har gjennomført.

– Ja takk til kurs som holder seg på landjorda både når det gjelder pris innhold og konkrete eksempler, slår Øien fast.

Drama, savn, lyst...

Såpass tar vi i når Nasjonal støykonferanse i SFTs regi skal oppsummeres.

Ansatter til drama rundt «ventilsaken» – debatten om ventilene skulle være gjenskrudd eller åpne når boligenes innendørs støy blir beregnet.

Savn av enkelt tilgjengelig info og eksempelsaker til praktisk nytte i kommunesektoren. Og lyst – på mer nasjonal støykonferanse neste år.

I Statsbudsjettforslaget fra Samferdselsdepartementets blir det bekreftet at Jernbaneverket har gamblet på at støyberegning med gjenskrudde ventiler blir akseptert av Miljøverndepartementet. Midler til oppfyllelse av Grenseverdiforskriften på 2003-budsjettet er dropet til fordel for togradig og sikkerhetstiltak. Hvis 1000 boligeiere mister rett til kompensasjon de ville fått om beregningene ble gjort med lufteventilene åpne sparer staten og Jernbaneverket 200 millioner kroner.

Blir snytt

Også for veitrafikken er det usikkert. I noen fylker har vegkontorene gjort beregninger basert på åpne ventiler, i andre ut fra at ventilene var stengt. For den økonomiske oversiktens del er det klart det er nyttig for staten å rydde tvilen av veien, og samtidig unngå millionkostnader til støyavbøtende tiltak. Boligeiere som er plaget av samferdselsstøy, men ikke får den hjelpen de hadde håpet på til å bli kvitt plagen, er neppe like begeistret.

Dessverre er det mer regelen enn unntaket i offentlig sektor at prosjekter gjennomføres uten at det egentlig sjekkes opp om prosjektet gjør den jobben det var påtenkt. Da Stein Christiansen i Multiconsult avslørte at det settes inn millioner i støyreducerende tiltak uten at tiltakene blir evaluert gikk det ikke et sjokkert sukk gjennom salen. Ikke engang da Rolv Gjesland fra NTH anslo tiltaksmidler som ble brukt uten at det ble gjennomført evaluering til halvannen milliard kroner ble salen sittende og måpe.

De sjokkerende avsløringene mister litt glans av at systematiske evalueringer ofte mangler også i andre, offentlige prosjekter på flere sektorer. Det er mer regelen enn unntaket at tiltak til flerfoldige millioner i offentlige myndigheters regi blir gjennomført UTEN at det gjøres en tilfredsstillende og profesjonell evaluering.

Vil ha mer

SFT og medarrangørene har sitt på det tørre når det gjelder evaluering av konferansen. 90 av 210 deltakere fylte ut evalueringsskjemaet.

På en skala fra 1 til 5 ga deltakerne konferansen 4,2 i snittkarakter, en svært positiv respons. Respondentene hadde også savn de ikke fikk oppfylt i år, men ønsker å få neste gang det er nasjonal støykonferanse:

- Kommunal erfaring og praksis med støy i kommunal planlegging.
- Praktiske «case» og erfaringer med gjennomføring av tiltak.
- FoU om bl.a. dose-respons-sammenheng vs. støyreducerende tiltak.
- Fokus på flere støysammenhenger: industri, bygg og anlegg, helse.
- Erfaringer fra andre land.

Deltakerne vil også holdes oppdatert i arbeidet med «nytt støyregelverk».

NSFs vurdering

Nasjonal støykonferanse ble også evaluert av ansatte og tillitsvalgte i Norsk forening mot støy. Hovedrespons er at det var et utmerket initiativ å arrangere en nasjonal støykonferanse, og stor oppslutning understreker at det er behov for en årlig konferanse. NSF vil gjerne prøve å følge opp videre.

Innvendinger er at arrangementet ble «litt for ingeniørete», og at konferansen bar preg av at det var statsforvaltningens støyekspertise som først og fremst skulle tilgodesees. I og for seg ikke så urimelig med SFT som hovedarrangør. Likevel... Flere, og særlig kommunedeltakerne på konferansen, gjenopplevde at flere statlige myndigheter litt for enkelt distribuerer plikter til kommunene, uten å skaffe seg grunnleggende kunnskap om hvilke rammer og muligheter kommunesektoren har til å oppfylle disse forpliktelsene.

I NSF's drøfting etterpå ble det lagt vekt på nytteverdien av å ha plass til lokale erfaringer og spørsmål. De som arbeider med støyproblemer lokalt får altfor sjelden muligheter til å møtes. Kommuneseminalet som Støyforeningen arrangerte på relativt kort varsel slo an, med fornøyde deltakere. Foreningen følger nå opp med oppsøkende kurs for de som jobber med støyplager i Vestfold-kommunene. Slår kurset an, blir tilbudet utvidet også til andre fylker og regioner.

Gocart mot laks og boliger

Teknisk utvalg i Marnadal kommune vedtok med knapt flertall å gi tillatelse til bygging av gocart-bane på en nedlagt glattkjøringsbane i kommunen. Nå er naboen i hamisk. Gaute Fuglestveit truer med å nedlegge Naturcampingen han driver. – Det er umulig å kombinere støy fra gocart-banen med laksefiskere som går langs elva for å finne fred og ro, sier han. Og får støtte fra arkitekt Arvid Svindland, som har prosjektert et boligfelt i nærheten. Boligfeltet blir neppe bygd ut om gocartbanen blir realisert, skriver lokalavisa Lindesnes.

Forbud mot russebuslyd

Politimesteren i Asker og Bærum er enig med ordfører Morten Strand i Asker kommune. Det er ingen rimelig grunn til at russ skal få lydforurensning så mye de vil. Politimester Torodd Veiding tar til orde for at det blir forbud mot lydanlegg på russebusser.

Skjermer trønderne

Det jobbes med å innfri Grenseverdiforskriften flere steder i landet, og i Trøndelag har også lokalmediene oppdaget at noe skjer. Mindre støy og bedre inneklima skal bli resultatet når Vegvesenet i høst skjermer 96 hus med til sammen 200 leiligheter i Trondheim. Nå er støyskjerming ved E6 ved Tiller i gang, og fasadetiltak i Byåveien og Innherredsveien er ute på anbud.

– Vi skifter vinduer og ventilasjonsanlegg, så luft og støvforurensningen blir redusert, forteller prosjektleder Terje Fiksdal til NRK Trøndelag.

Norsk forening mot støy takker sine støttespillere:

REDUSER STØYEN

STØYDEMPING

UNNGÅ BRÅK!

38 01 55 94, post@spesialprodukter.no, www.spesialprodukter.no

Boks 544 Høyden, 1522 Moss
Tlf. 69 26 70 00 Faks 69 25 48 00
E-post: kaefer@kaefer.no www.kaefer.no

Støy?

Ikke noe problem, kontakt oss og vi løser ditt problem
Ring oss for kursinformasjon.

Brüel & Kjær

Brüel & Kjær Norge AS Tlf. 66 77 11 55
Postboks 80, 1371 Asker. Fax 66 77 11 50
e-mail: akustikk@bksv.no web: www.bksv.no

**Lyd-og støymålere
for alle behov!**

Norsonic

Postboks 24, 3421 Lierskogen
Tlf.: 32 85 89 00 Fax: 32 85 22 08 info@norsonic.no www.norsonic.no

KAN BESTILLES PÅ WWW.STOYFORENINGEN.NO:

For informasjon se www.soundear.dk

SoundEar®

– Se hvor høy støyen er

kilde

Kilde Akustikk AS

Tlf. 56 52 04 60/55 36 14 40
www.kilde-akustikk.no

Statkraft Grøner

Akustikk/støy/vibrasjon

Forenebuvn.11. Pb.400, 1327 Lysaker
Tlf. 67 12 80 00, fax 67 12 58 40
jaa@statkraftgroner.no

MULTICONSULT har et av Norges største og ledende fagmiljø innen akustikk, støy og vibrasjoner.

TJENESTER:

- Støy og vibrasjoner fra samferdsel, industri/offshore
- Bygningsakustikk
- Elektroakustikk
- Lydmålinger
- Kurs/foredrag

Tlf.: 22 51 50 00 • e-post: so.multiconsult.no • www.akustikk.com

Mørketid

En mørk verden blir stillere.

Ja, i byen er det ofte lite bråk uansett, bare jevn trafikkdur, som fra en elv. I et rekkehusstrøk derimot bruker vi lyset i ni av årets måneder til å lage støy. Særlig på varme sommerkvelder tyter vi ut for å hamre, banke, sage, bruke motorsag eller iallfall kantklipper.

Og vi gjør det på skift, slik at stillheten aldri blir langvarig, vel vitende om at hundrevis av mennesker følger oss i hvert bank, som en hilsen, for å gjøre oppmerksom på at vi fins og er vitale og har penger nok til å oppgradere boligen. Kommer sommerkveldsmørket, overtar sønnene og døtrene med bassdunkingen sin.

Disse ni månedene er det vanskelig å lese, vanskelig å gjøre skolearbeid, vanskelig å føre rolige samtaler, vanskelig å lytte til egne tanker – om det da skulle være noen tanker der.

Halvparten av Norges bomiljøer skulle være stengt av Helsedepartementet i ni av årets måneder som uegnet for mennesker, og vi som bor der overført til hoteller, militærforlegninger eller skip i opplag.

Fordelen med disse områdene er at du tvinges ut på lange skogsturer, og kommer, mot din vilje, i form.

Fordelen er også at høsten kommer. Bankeåndene – for du ser dem normalt ikke – trekker inn. Tenåringsvindue lukkes, ikke for å ta basshensyn, men fordi det er kaldt.

AV STEINAR LEM (Fremtiden I Våre Hender)
(utdrag fra morgenkåseri i NRK i oktober)

Go'kino

Kaffe, vafler og kinolyd du orker å høre på. Byen er Bergen, og saken er seniorkino.

I Bergen tar de mer hensyn, i hvert fall når historiens første seniorkino ser dagens kinomørke. Lavere lyd, vafler og kaffe.

- Selv om jeg hører dårlig, er jeg glad for at dette tilbudet er kommet. Jeg elsker å gå på kino. Ha folk rundt meg. At annonsen lovet dempet lyd og mer lys i kinosalen, var utslagsgivende for at jeg valgte å ta turen på kino. Det skal bli godt å slippe den høye lyden. Den gjør i grunnen bare vondt i øret, sier en av de frammøtte.

Seniorene vil ha kvalitet, slår kinoens markedssjef fast overfor Bergens Tidende, som skriver om saken.

I Oslo ser kinosjefen støyskrall fra lerretet som en del av filmregissørens kunstneriske frihet. Men av og til og ved høytidelige anledninger dempes lyden en smule, og Oslo kinoemotografer serverer vin i gamle Gimle.

Det er ikke bare i Bergen at voksne vil ha fred og ro – og någå attåt. Godt forbilde til etterfølgelse for flere kinoer.

Utaskjærs

7

LYDLAND I NASJONALPARKER

Fra USA meldes om at det er opprettet et lyd(land)skap program (Soundscapes Program Center), som del av nasjonalparkforvaltningen. Formålet med det er å ta fatt på problemer med støy i naturområder, og legge til rette for å (gjen) oppdage og oppleve naturens lyder. Tiltak og løsninger for sikring av lydlandskap og bevaring av naturlig stillhet vil være sentralt for arbeidet.

STILLE NETTER I EUROPA?

Som tidligere omtalt i Støymåler'n behandler Den europeiske menneskerettighetsdomstolen i Strasbourg den 13. november den britiske regjeringens anke. Retten avgjør for et år siden dom som fastslo at beboerne rundt Heathrow flyplass har rett på nattesøvn. Regjeringen har blitt sterkt kritisert for å anke dommen.

Den europeiske foreningen mot flystøyplager, the European Union against Aircraft Nuisances (www.uecna.org) samler deltakere og aktivister fra mange land når de markerer sin støtte til Heathrow-naboene i Strasbourg den 13. og 14. november. Fjorårets rettsak i Strasbourg kostet 1,3 mill. kr., og ankesaken er beregnet å koste Heathrow-naboene 2 mill. kr. I fjor samlet de inn mer enn det rettsaken kostet, og de er ikke i tvil om at de klarer å finansiere ankesaken også. Følg saken her: www.hacan.org.uk

DEMP KILDEN

Japanerne selvfølgelig, med kildedemping av bikkjeglamlam. Et japansk firma som vanligvis lager musikkinstrumenter har konstruert en høyteknologisk, støysikkert hundehus. Hundehuset er dekket med glassfiber, og kan dempe bikkjeglamlam med rundt 30 decibel, opplyser NTB. Luksusmodellen kan påmonteres videokamera, slik at eieren kan følge hundens gjøren og la-den via mobiltelefon. Men hvordan hundeeieren via fjernvalg skal klare å holde bikkja innendørs når den gjør, står det ingenting om..

EU PÅ STILLE VEIER

Vanligste virkemiddel for å dempe trafikkstøy er støyskjermmer og støyvoller, også i EU-landene. Også EU ser at dette ikke er tilstrekkelig i lengden. I høst starter arbeidet med et EU-finansiert forskningsprosjekt for å finne andre måter å dempe trafikkstøy på. Skanska i Sverige er blant de veientreprenør-selskaper som er engasjert i utprøvingen for å utvikle mer støydempende veidekker, melder Teknisk Ukeblad.

Dummere enn dombjeller

Hva blir dummere og dummere jo nærmere de kommer? Joda, dombjeller, men leketøypistoler bråker enda verre. SFT testet endel, og krevde at de fleste skulle fjernes fra hyllene.

Alle andre tar jula på forskudd. Handelstanden vil ha julesalg hele høsten, og det kan vel hende noen av oss lar oss lokke av tilbud og fornuftig strategi for å unngå julestress. Her en betimelig advarsel – i tide:

Ikke gi barn støyende leker i julegave!

Foreldre vet lite om hørselsskader av støy. Barna selvfølgelig enda mindre. Et smell på 125 decibel nær øret kan gi varige hørselsskader, konstaterer prof.dr.med. Erik Teig overfor fagbladet Din hørsel.

Som kjent for Støyforeningens medlemmer: Hørselsskader er som regel varige, og kan ikke helbredes.

SFT kontrollerte tidligere i år leketøypistoler, og fant at de aller fleste av pistolene som ble testet smalt høyere enn det som sunt var. Av åtte leker som ble sendt til test ble sju underkjent. SFT ba derfor om at disse lekene ble fjernet fra hyllene.

Trass SFT-testen er det ennå nok av leker som kan skade hørsel og framkalle tinnitus. Og det er ikke hva vi ønsker å gi barn og barnebarn til jul – er d et vel?

FOTO: NORSKE ORD & BILDER

Ikke' no skummelt inni her?

Hvor, når, hva

Tid	Sted	Tittel, tema	Arrangør/mer informasjon
25.-26.10.	Bergen	Høstmøte i Norsk Akustisk Selskap Hovedtema: Støy og vibrasjoner i arbeidsmiljø	www.akustisk-selskap.com
10. 11	Høvik kirke, Bærum	Våtmarker v/Tyrfjorden	NOFOA www.naturnett.org/nofoa/html/aktiviteter.html
13.-14..11	Strasbourg	Ankesak om flystøy v/Heathrow, og solidaritetssamling	Europeisk forening mot flystøyplager. www.uecna.org – www.hacan.uk.org
13.-15.11	Hellerudsetta	HMS Expo Helse-miljø-sikkerhet messe der bl.a. Støyforeningen har stand	Norsk forening mot støy
x.11	Tønsberg	Støyseminar for Vestfolds kommuner	Norsk forening mot støy
19. - 20.11	Øyer	Forskning i friluft	FRIFO/MD og Dir. for naturforvaltning www.frifo.no/
29.11-6.12	Stortinget	Komiteenes frister for budsjettinnstilling	http://www.stortinget.no
19.12	Stortinget	Hjem til jul?	Høstens kamp om Statsbudsjettet er over.